भौमोऽत्रिः।इन्द्राग्नी। अनुष्टुप् ६ विराट्पूर्वा ।

प्र वो॑ म॒हे म॒तयो॑ यन्तु॒ विष्ण॑वे म॒रुत्व॑ते गिरि॒जा ए॑व॒याम॑रुत्।
प्र शर्धा॑य॒ प्रय॑ज्यवे सुखा॒दये॑ त॒वसे॑ भ॒न्ददि॑ष्टये॒ धुनि॑व्रताय॒ शव॑से॥ ५.०८७.०१

एवयामरुत्- मरुदुपासकस्य। गिरिजाः- मन्त्राः। मतयः। मरुत्वते- प्राणेशाय। विष्णवे- सर्वव्यापिने परमात्मने। महे- महते। प्र यन्तु- प्रगच्छन्तु। शर्धाय- बलिने। प्रयज्यवे- पूज्याय दानशीलाय। सुखादये- शोभनाभरणाय। तवसे- शक्तिमते। भन्ददिष्टये- स्तुतिरूपेष्टये। धुनिव्रताय- कम्पननियतिसम्पन्नाय। शवसे- गमनवते मरुद्गणाय मतयो यन्तु ॥१॥

प्र ये जा॒ता म॑हि॒ना ये च॒ नु स्व॒यं प्र वि॒द्मना॑ ब्रु॒वत॑ ए॒वया॑मरुत्।
क्रत्वा॒ तद्वो॑ मरुतो॒ नाधृषे॒ शवो॑ दा॒ना म॒ह्ना तदे॑षा॒मधृ॑ष्टासो॒ नाद्र॑यः॥ ५.०८७.०२

ये। महिना- माहात्म्येन। प्र जाताः- उद्भूताः। ये। च। स्वयम्- स्वतः। विद्मना- ज्ञानेन। प्रजाताः। तान्। एवयामरुत्- मरुदुपासकः। ब्रुवते- स्तौति। वः- युष्माकम्। तत्। शवः- बलम्। क्रत्वा- कस्यापि कर्मणा। नाधृषे- आधर्षणीयं न भवति। एषाम्- एतेषां भवताम्। तद्बलम्। दाना- दानेन। मह्ना- महिम्नोपेतम्। अधृष्टासः- अधृष्याः। अद्रयः- पर्वताः। न- इव भवथ ॥२॥

प्र ये दि॒वो बृ॑ह॒तः शृ॑ण्वि॒रे गि॒रा सु॒शुक्वा॑नः सु॒भ्व॑ ए॒वया॑मरुत्।
न येषा॒मिरी॑ स॒धस्थ॒ ईष्ट॒ आँ अ॒ग्नयो॒ न स्वविद्युतः॑ प्र स्य॒न्द्रासो॒ धुनी॑नाम्॥ ५.०८७.०३

ये। बृहतः- महतः। दिवः- नभसः। प्र- प्रकर्षेण। शृण्विरे- श्रूयन्ते। तान्। एवयामरुत्- मरुदुपासकः। गिरा- वाचा स्तुतवान्। सुशुक्वानः- ते सुशक्ताः। सुभ्वः- शोभनभावनाः। येषाम्- मरुताम्। सधस्थे- स्थाने। ईरी- प्रेरिता। न। ईष्टे- न ईशते। स्वविद्युतः- स्वप्रकाशाः। धुनीनाम्- अपाम्। प्र- प्रकर्षेण। स्पन्द्रासः- चालकाः। अग्नयः। न- इव भवन्ति ॥३॥

Dr. Rangani
WEBOLIM

स चक्रमे महतो निरुरुक्रमः समानस्मात्सदस एवयामरुत्।

यदायुक्त त्मना स्वादधि ष्णुभिर्विष्पर्धसो विमहसो जिगाति शेवृधो नृभिः॥ ५.०८७.०४

सः- असौ मरुद्गणः। महतः- बृहतः। समानस्मात् सदसः- सहस्थानात्। उरुक्रमः- विस्तीर्णक्रमणः। निः - निरगच्छत्। यदा। एवयामरुत्- मरुदुपासकः। स्वात्- स्वकीयात् स्थानात्। स्नुभिः- गन्तृभिः। नृभिः- स्ववीरैः। अयुक्त- युक्तो भवति। तदा। त्मना- स्वतः। मरुतः। विस्पर्धसः- स्पर्धारहिताः। विमहसः- महात्मानः। शेवृधः- सुखवर्धकाः। जिगाति- निर्गच्छन्ति ॥४॥

स्वनो न वोऽमवान्रेजयद्वृषा त्वेषो ययिस्तविष एवयामरुत्।

येना सहन्त ऋञ्जत स्वरोचिषः स्थारश्मानो हिरण्ययाः स्वायुधास इष्मिणः॥ ५.०८७.०५

येन। सहन्तः- सहनशीलाः। स्वरोचिषः- स्वप्रकाशाः। स्थारश्मानः- स्थिररश्मयः। हिरण्ययाः- दीप्ताः। स्वायुधासः- शोभनप्रहरणाः। इष्मिणः- गतिमन्तो मरुतो भवन्तः। ऋञ्जते- प्रसाधयन्ति। वः- युष्माकम्। स्वनः- स शब्दः। न- सम्प्रति। वृषा- वर्षकः। त्वेषः- दीप्तः। ययिः- गन्ता। तविषः- शक्तिमान्। एवयामरुत्- मरुदुपासकम्। अमवान्- बलवान्। रेजयत्- कम्पयति ॥५॥

अपारो वो महिमा वृद्धशवसस्त्वेषं शवोऽवत्वेवयामरुत्।

स्थातारो हि प्रसितौ संदृशि स्थन ते न उरुष्यता निदः शुशुक्वांसो नाग्नयः॥ ५.०८७.०६

वः- युष्माकम्। महिमा। अपारः- अनवधिकः। वृद्धशवसः- वृद्धबलाः। त्वेषम्- युष्माकं दीप्तम्। शवः- बलम्। एवयामरुत्- मरुदुपासकम्। अवतु- रक्षतु। प्रसितौ- देशबन्धकरे। संदृशि- सन्दर्शने ध्याने। स्थातारः- तिष्ठन्तः। हि- खलु। स्थन- भवथ। ते। निदः- निन्दातः। नः- अस्मान्। उरुष्यत- रक्षत। शुशुक्वांसः- शक्ताः। अग्नयः। न- इव भवथ ॥६॥

ते रुद्रासः सुमखा अग्नयो यथा तुविद्युम्ना अवन्त्वेवयामरुत्।

दीर्घं पृथु पप्रथे सद्म पार्थिवं येषामज्मेष्वा महः शर्धांस्यद्भुतैनसाम्॥ ५.०८७.०७

Dr. Ranganji
WEBOLIM

ते- अमी। रुद्रासः- द्रवन्तः। सुमखाः- शोभनयज्ञाः। अग्नयो यथा- पावका इव। स्थः। तुविद्युम्नाः- प्रभूतदीप्तिमन्तः। एवयामरुत्- मरुदुपासकम्। अवन्ति- रक्षन्ति। दीर्घं- आयतम्। पृथु- विस्तीर्णम्। पार्थिवम्- अन्तरिक्षसम्बन्धि। सद्म- सदनम्। पप्रथे- प्रख्यातमभूत्। अद्भुतैनसाम्- अनघानाम्। येषाम्। अज्मेषु- गतिषु। महः- महान्ति। शर्धांसि- बलानि विराजन्ते ॥७॥

अद्वेषो नो मरुतो गातुमेतन श्रोता हवं जरितुरेवयामरुत्।
विष्णोर्महः समन्यवो युयोतन स्मद्रथ्यो३ न दंसनाप द्वेषांसि सनुतः॥ ५.०८७.०८

अद्वेषः- द्वेषरहिताः।मरुतः। नः- अस्माकम्। गातुम्- मार्गम्। एतन- आगच्छत। जरितुः- स्तोतुः। एवयामरुत्- मरुदुपासकस्य। हवम्- आह्वानम्। श्रोत- शृणुत। महः- महात्मनः। विष्णोः- सर्वव्यापिनः परमात्मनः। समन्यवः- समानमननशीलाः। स्मत्- प्रशस्ताः। रथ्यो न- महारथा इव। सनुतः- अन्तर्हितानि। द्वेषांसि- द्वेषभावनानि। दंसना- दर्शनेन। अप युयोतन- पृथक्कुरुत ॥८॥

गन्ता नो यज्ञं यज्ञियाः सुशमि श्रोता हवमरक्ष एवयामरुत्।
ज्येष्ठासो न पर्वतासो व्योमनि यूयं तस्य प्रचेतसः स्यात दुर्धर्तवो निदः॥ ५.०८७.०९

नः- अस्माकम्। यज्ञं प्रति। गन्ता- आगच्छत। अरक्षः- अक्रूराः। यज्ञियाः- हे पूजादानशीलाः। एवयामरुत्- मरुदुपासकस्य। हवम्- आह्वानम्। श्रोत- शृणुत। व्योमनि- आकाशे। ज्येष्ठासः पर्वता न- मुख्या मेघा इव भवथ। यूयम्। तस्य- निन्दकं निन्दावृत्तिं वा। प्रचेतसः- जानन्तः। निदः- निन्दकस्य निन्दावृत्तेर्वा। दुर्धर्तवः- दुर्धराः। स्यात- भवत ॥९॥

Dr. Rangaji
WEBOLIM